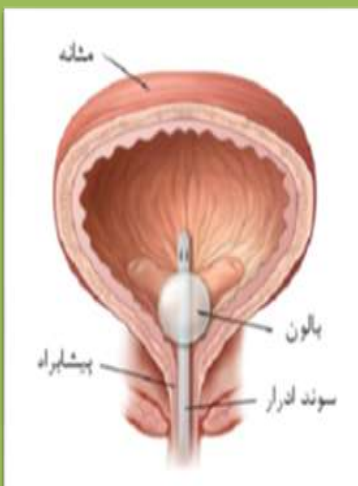

آموزش‌های خود مراقبتی در بیماران دارای سوند

گروه هدف: بیمار و خانواده

تهیه کنندگان: گروه آموزش به بیمار و خانواده مرکز
با نظارت دکتر حسین کرمی (فوق تخصص اندیورولوژی)

بازبینی زمستان ۱۴۰۱

مراقبت از سوند در منزل:

سایر مراقبت‌ها علاوه بر اقداماتی که در حین بستری در مورد سوند
ها انجام داده اید عبارتند از:

۱- هنگام راه رفتن، لوله تخلیه را در دست خود حلقه کنید و
پایین تر از مثانه نگه دارید یا از سمت داخل با سنجاق قفلی به
شلوار خود ببویزید.

۲- جهت پیشگیری از آلودگی، از جدا کردن لوله ادرار از کیسه
ادرار جداً خودداری کنید.

۳- اگر به مدت ۸-۶ ساعت ادرار به داخل کیسه جریان نیافت و
مطمئن شدید که سوند شما پیچ خوردگی نداشته به مرکز درمانی
مراجعه کنید.

۴- پوست اطراف سوند را حداقل دو مرتبه در طی روز با آب سرد
و صابون بشویید تا هرگونه ترشحات و نشأت ادرار تمیز شود
سپس محل را کاملاً خشک نمایید.

۵- تا زمانی که سوند دارید در صورت عدم محدودیت مصرف
مایعات حداقل ۸ لیوان مایعات برای پیشگیری از غلیظ شدن
ادرار، سوزش و انسداد سوند الزامی است.

۶- حمام رفتن و انجام کارهای معمول زندگی هیچگونه
محدودیتی ندارد.

۷- آنتی بیوتیک‌های تجویز شده در زمان مشخص شده مصرف
شود.

منابع: تشخیص، مراقبت و مهارت‌های پرستاری در بیماریهای داخلی و
جراحی تالیف: ملاحظت نیکروان مفرد عضو هیئت علمی دانشگاه علوم
پزشکی شهید بهشتی

مراقبت‌های مربوط به سوندها و درن‌ها در بخش بستری:

۶- در صورت نیاز به تهیه نمونه کشت ادرار باید ادرار از انتهای
سوند یعنی جایی که سوند به لوله کیسه ادرار متصل می شود
گرفته شود نه از انتهای شیر کیسه ادراری.

۷- اگر علی‌رغم باز بودن مسیر سوند نشأت مکرر ادرار از اطراف
سوند رخ می دهد، این حالت به دلیل باریک بودن سوند نیست
بلکه معمولاً به علت اسپاسم مثانه است لذا استفاده از داروهای
ضد اسپاسم مثانه مثل تولترودین، اکسی بوتینین یا سولیفناسین
بسیار کمک کننده است.

۸- زمان تعویض سوند‌ها بر اساس شرایط بیماران متفاوت است و
از یک روز تا سه ماه ممکن است متغیر است.

۹- از تماس کیسه‌ها به زمین اکیداً خودداری شود زیرا می تواند
باعث انتقال میکروبه‌ها به مثانه و کلیه شود.

۱۰- قبل و بعد از دستکاری سوندها دست‌های خود را بشویید و
حتی الامکان از دستکش یکبار مصرف استفاده کنید.

۱۱- سوند یه جسم خارجی است و وقتی داخل مجرا قرار می گیرد
موجب سوزش ادرار و احساس دفع ادرار می شود برای رفع این
حالت باید مایعات حداقل ۸ لیوان در روز مصرف شود و یا قرص
فنازوپریدین استفاده شود.

۱۲- در مواردی ممکن است شما با سوند مرخص شوید لذا در
رابطه با مراقبت از سوند در منزل از پرستار خود مشاوره بگیرید.

سوند گذاری :

وقتی سوند از مجرا عبور کرده و وارد مثانه می شود از طریق دریچه ای که در قسمت بیرونی سوند است، یک بالون کوچک که در قسمت سر سوند در داخل مثانه واقع شده است توسط آب مقطر پر می شود . به این ترتیب سوند در مجرا باقی می ماند و خود به خود خارج نمی شود در رابطه با سوندهای روی مثانه (سیستوستومی و یورستومی) و درنرها نیز توسط بخیه به پوست محل عمل فیکس می شود و برای تخلیه ادرار و ترشحات به کیسه هایی در خارج از بدن وصل می شود که بایستی ترشحات و ادرار جمع شده در کیسه ها را تخلیه نمود.

عوارض سوند ها:

عمده ترین عوارضی که بعد از تعبیه سوندها و درنرها ممکن است ایجاد شود عبارتند از :

- ۱- عفونتهای مجاری ادراری پس از جایگذاری سوند ادراری شایع هستند و این عفونتهای بیمارستانی مجاری ادراری ، زمان بستری در بیمارستان را ۳ روز افزایش می دهند.
- ۲- صدمه به پیشابراه و مثانه در حین سوند گذاری

مراقبت های مربوط به سوندها و درنرها در بخش بستری :

بیاد داشته باشید که سوند ها و درنهای گذاشته شده برای شما بنا بر نیاز شما ست و با مراقبت از آنها میتوان جلوی عوارض خطرناک آنها را گرفت.

۱-سیستم تخلیه ادرار با سوند یک سیستم بسته است بنابراین باید از باز گذاشتن شیر ته کیسه ادراری خودداری کرد مگر در مواردی که برای شستشوی مثانه یا به دلایل دیگر لازم باشد ته کیسه باز باشد. بسته بودن این سیستم از ورود باکتریها به داخل سیستم ادراری جلوگیری می کند.

۲- کیسه ادرار باید هر ۸ ساعت یک بار یا زمانی که بیش از دو سوم آن پر شد تخلیه شود .

۳- کیسه ادرار باید همیشه پایین تر از سطح مثانه باشد تا ادرار از داخل کیسه به داخل مثانه و کلیه بر نگردد برای این کار از آویزهای مخصوصی که کیسه را به لبه تخت آویزان می کنند استفاده کنید .

۴- باید مراقب بود که مسیر سوند و لوله ای که به کیسه ادرار وصل است تا نخورده و باز باشند.

۵- مراقب باشید که سوند کشیده نشود !!! زیرا در این صورت، بالون باد شده داخل مثانه به داخل مجرا کشیده شده و به مجرا آسیب میزند و ممکن است موجب پارگی مجرای ادراری شود. موقع خوابیدن دقت نمایید سوندها زیر بدن گیر نکنند.

مددجوی عزیز سوندهای ادراری عبارت است از لوله های باریک و توخالی که در پیشابراه و مثانه فرد گذاشته می شود و درن وسیله ای جهت تخلیه ترشحات در انواع جراحی بوده و اساس کارش بمانند دستگاه ساکشن می باشد. انواع و اقسامی از سوندها و درنرها وجود دارد که بر حسب نیاز شما ممکن است یک یا چند نوع از آنها برای شما تعبیه شود که بر اساس نیاز شما انتخاب می گردد.

اهداف و موارد استفاده:

۱- نمونه برداری از ادرار و ترشحات جهت بررسی آزمایشگاهی مانند بررسی عفونت.

۲- تخلیه مثانه زمانی که فرد قادر به انجام آن نباشد.

۳- کنترل نحوه عملکرد کلیه ها در طی عمل جراحی و مدتی که فرد در بیمارستان بستری است.

۴- کنترل تعادل مایعات (ورودی و خروجی) در طی دوران بیماری.

۵- خالی نگذاشتن مثانه در طی عمل جراحی.

۶- جلوگیری از تجمع ترشحات (خونابه، چرک و سایر عوامل مؤثر در عفونت) بعد از عمل جراحی.

۷- جلوگیری از بوجود آمدن حفره هوایی (وجود فضای مرده).